

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

Strategi

Utgitt av:
Nærings- og fiskeridepartementet

Strategi for levendelagring av fisk

10. juni 2014

Trykk: DSS - 06/2014 - opplag 50

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

Strategi

Strategi for levendelagring av fisk

10. juni 2014

Strategi for levendelagring av fisk

Innholdsfortegnelse

1. Innledning og bakgrunn.....	2
2. Mål.....	4
3. Forenkling av regelverk.....	5
4. Kvotebonus - en midlertidig stimulans.....	5
5. Infrastruktur og mottaksanlegg – status og fremtidig struktur.....	7
5.1. Relevante virkemidler i Innovasjon Norge.....	8
6. Fortsatt behov for mer og bedre kunnskap.....	9
7. Gjennomføring og oppfølging.....	12
8. Vedlegg: figurer og tabeller.....	13

TRETTI DØGN: Kloegga gjør seg klar til å hente torsk som har stått tretti døgn i ventemerd (Foto: Nofima)

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

Torskefisket i Nord-Norge har en markant sesongprofil hvor mesteparten av råstoffet fra kystflåten landes fra nyåret og frem til påske. Mens kystflåten i hovedsak leverer ferskt råstoff første halvår, fisker havfiskeflåten (autolinefartøy og trålere) størstedelen av sine kvoter i løpet av andre og tredje tertial (se figur 1 og tabell 1 i vedlegg). Havfiskeflåten har i stor grad gått over til å fryse fangsten på havet, noe som bl.a. muliggjør flere ukers tokt i Barentshavet. Fryst råstoff har også blitt bedre betalt de siste årene. Den fryste fisken leveres deretter til frysehotell på land, for videre eksport og bearbeiding. Noe av det fryste råstoffet bearbeides imidlertid også i Norge.

De store landingene av fersk torsk går hovedsakelig til et godt betalende marked. Leveringsdyktighet av ferskt råstoff gjennom hele året er viktig for at produsenter og eksportører skal betjene sine kunder og ivareta markedene med stabile leveranser. Bedre råstofftilgang gjennom større deler av året kan også bidra til helårige arbeidsplasser.

I en rapport utgitt av FN's organisasjon for ernæring, landbruk, skogbruk og fiskeri (FAO), anslås det at om lag 20 pst. av verdens akvakulturproduksjon kommer fra fisk og skalldyr som er levende fanget og holdt levende for å øke råstoffkvalitet og verdi (FAO, 2008). På bakgrunn av forskning gjennomført av Nofima¹ vurderes torsk som en art som er aktuell for å lagres levende i merd. Levendelagring av torsk innebærer at villfanget torsk fangstes skånsomt med det formål at den skal lagres levende i et merdanlegg inntil den slaktes og går ut i markedet. Dette åpner for en strategisk markedstilpasning som innebærer at man i større grad kan sikre tilgang på ferskt råstoff i perioder hvor dette er vanskelig å få tak i, spesielt i sommermånedene etter vinterfisket.

Som følge av stort tilbudsunderskudd oppnår eksporten av ferske torskeprodukter langt høyere priser når den omsettes utenfor vintersesongen. Eksempelvis var gjennomsnittlig eksportpris på *fersk/kjølt hel torsk* 15,4 kroner/kg i april 2013, sammenlignet med en pris på 24,7 kroner/kg i september, en økning på 9,3 kroner eller 61 pst. (se figur 3 i vedlegg). Eksportprisen på *fryst hel torsk* var til sammenligning 15,8 kroner/kg i september 2013. Levendelagret torsk har vel så stort potensial for å oppnå høy omsetningspris i det norske markedet, som i utlandet.

Forsøk på kommersialisering av levendelagring har pågått i Norge siden slutten av 1980-tallet. På 1990-tallet ble det utviklet teknikker for å fange torsk med snurrevad for levendelagring, og nye akklimatiseringsmerder ble utviklet. Teknologien og metodene når det gjelder fangsthåndtering, og merdsetting er nå blitt så gode at fiskere oppnår opp mot 95 pst. overlevelse (Henriksen, 2013). Selv om risiko for dødelighet ved fangst og lagring vurderes som lav, er årlige volum som leveres likevel beskjedne. En av årsakene til dette er at prisen i markedet ikke har kunnet forsvare fangstleddets økte

¹ Nofima er et av Europas største næringsrettede forskningsinstitutt som driver forskning og utvikling for akvakulturnæringen, fiskerinæringen og matindustrien

kostnader ved å levere levende fisk. De siste ti årene har det blitt lagret levende torsk fra 400-500 tonn, til opp mot rekorden på 2 000 tonn i 2013. Med innføring av kvotebonus til fisker ved levering for levendelagring, og økt avsetning av kvantum til denne ordningen, har interessen for dette økt i 2014. Flere mottaksanlegg er etablert, og det er en dobling i antall fartøy som er registrert for levendelagring i 2014 sammenlignet med 2013. I 2014 er det startet opp to mottaksanlegg etter samme modell som frysehotellene som ble etablert på 1990-tallet.

De største utfordringene er knyttet til fôring og logistikk i sjø og på land. Levendelagring av torsk foregår derfor i liten skala. Med riktige investeringer og godt markedsarbeid, samt videre forskning og innovasjon, er det mulig at levendelagring vil kunne bli en større og mer lønnsom del av næringen i fremtiden. Manglende infrastruktur eller mottaksanlegg (merder) for å lagre fisken, vurderes også som en av flaskehalsene som hindrer at levendelagring kommersialiseres i større grad. Enkelte av de eksisterende mottakene til levendelagring er gamle og umoderne.

Erfaringer fra Nofima har vist at i løpet av en 6-måneders periode med oppfôring kan torsken fordoble vekten. Historisk sett har fisken blitt fôret med fryst og kvernet avskjær fra sild og lodde fordi det har vært svært vanskelig å få den villfangede fisken til å spise formulert fôr (pellets). Imidlertid har man i kontrollerte forsøk fått til tilvenning og sett at ca. 40 pst. av fisken aksepterte å spise pellets.

I 2010 ble Nasjonalt kompetansesenter for fangstbasert akvakultur etablert ved Nofima i Tromsø, og Fiskeri- og kystdepartementet (nå Nærings- og fiskeridepartementet) har siden da årlig bevilget midler til forskning innen fangsthåndtering, transport og levendelagring av fisk og skalldyr. Forskningsresultatene indikerer at levendelagring av torsk bidrar til å heve kvaliteten på råstoffet betraktelig.

For levendelagring inntil 12 uker kreves ingen spesiell tillatelse, bortsett fra at fartøyet må være godkjent for å føre fangsten levende. Etter 4 uker skal fisken tilbys fôr, og Mattilsynet og fylkeskommunen skal deretter varsles. Dersom fisken lagres levende i en kortere periode enn 12 uker gjelder et relativt enkelt regelverk. Når levendelagringsperioden har passert 12 uker, defineres fisken som holdes levende som akvakulturdyr, og akvakulturregelverket med omfattende krav til for eksempel anleggsgodkjenning og slaktning ved godkjent slakteri trer i kraft. Akvakulturregelverket er ikke utformet med tanke på levendelagring av villfanget fisk, og regelverket vil derfor bli gjennomgått.

LEVENDE TORSK: Ledvendetorsken haves om bord i Kloegga (Foto: Nofima)

2. MÅL

Formålet med levendelagring er på sikt å bidra til økt verdiskaping i torskesektoren gjennom å strekke perioden med tilgang på ferskt råstoff ut over vintermånedene. Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) vil legge bedre til rette for økt levendelagring gjennom forenkling av regelverk innenfor de rammene som er nødvendig for å sikre fiskehelse og velferd samtidig som aktiviteten ikke må gi uakseptable miljøpåvirkninger. Bedriftene må ta ansvaret for at virksomheten er lønnsom og drives innenfor de rammer myndighetene setter for å sikre miljømessig bærekraft.

Det presiseres at levendelagring er ett av flere tiltak for å øke tilgangen på ferskt råstoff utenfor vintersesongen, og må derfor sees på som et supplement. En overordnet målsetting for strategien er at det på sikt skal være mulig å øke verdiskapingen i *hele* verdikjeden; fangstledd, landindustri, innenfor salg/eksport og for leverandører og produsenter av merdkonstruksjoner og annen teknologi. NFD har en ambisjon om å bidra til å utvikle levendelagringskonseptet sammen med næringsaktører innenfor både fisker- og landsiden. Ifølge "Plan for koordinert satsing på torsk – oppdrett og fangstbasert akvakultur 2010-2020" (Forskningsrådet, 2009) har næringen satt 30 000 tonn som et langsiktig mål for landing av levende fisk årlig. I 2013 ble det levert ca. 2 000 tonn torsk til levendelagring, dette av en norsk torskekvote på om lag 470 000 tonn.

Strategien for levendelagring har som mål å bidra til høyere priser og økt verdiskaping gjennom:

1. Utjevning av tilbudet av fersk torsk
2. Kvalitetsøkning på råstoffet
3. Teknologiutvikling og kunnskapsbygging

3. FORENKLING AV REGELVERK

Som omtalt innledningsvis er regelverket knyttet til levendelagring, og særlig reglene for fangstbasert akvakultur som trer i kraft etter 12 uker, ikke utarbeidet med tanke på levendelagring av torsk. Næringsaktører hevder at regelverket er unødvendig komplisert og kostnadsdrivende. NFD har ansvaret for regelverket for fangst og hold av villfanget fisk i merd, og departementet har startet en gjennomgang av regelverket med tanke på forenkling.

Fiskeridirektoratet og Mattilsynet gjennomgår dagens regelverk for å se om det kan endres og tilpasses levendelagring av villfisk. Endringer i regelverket må ikke medføre uakseptable konsekvenser for miljø, fiskevelferd og fiskehelse. Vurderinger av andre konsekvenser som følger, blant annet for arealbruk, vil også gjøres i forbindelse med utarbeidelse av forslag til regelendringer. Forslag til regelverksendringer vil sendes på høring på vanlig måte og vi tar sikte på at ev. endringer kan tre i kraft fra årsskiftet 2014/2015.

Regelverket bør i første omgang tilpasses til dagens ambisjoner for levendelagring, men vil i fremtiden kunne justeres i takt med fremtidig utvikling.

Nye tiltak:

- **Forenkle regelverket for levendelagring**
- **Forslag til regelverksendringer vil sendes på høring**

4. KVOTEONUS - EN MIDLERTIDIG STIMULANS

I 2013 ble kvotebonus for levering av torsk til levendelagring økt fra 20 til 50 pst. Dette betyr at fartøyets kvote bare belastes med halvparten av fangsten dersom den går til levendelagring. Tidligere var kvotebonusen på 20 pst., dvs. at fartøyskvoten ble belastet med 80 pst. Hensikten med ordningen er å stimulere til økt levendelagring. Kvotebonus skal blant annet dekke økte utgifter til fangsthåndtering og teknologiutvikling i en periode. Målsettingen er å opparbeide nødvendige erfaringer og kunnskap over tid. For å ta høyde for økt interesse for levendelagring og sikre størst mulig fortgang i utviklingen, har NFD i fiskerireguleringene for 2014 økt avsetningen av kvantumet til ordningen fra 1 000 til 4 000 tonn. Med kvotebonus på 50 pst. er det da tatt høyde for opptil 8 000 tonn torsk til levendelagring innenfor denne ordningen i 2014. For å sikre en målrettet bonusordning er det stilt krav om at fisken må levendelagres i minimum en uke for at kvotebonus skal utløses.

En kvotebonus til levendelagring på 4 000 tonn torsk vil med dagens minstepriser gi et incentiv som tilsvarer en førstehåndsverdi på over 40 mill kroner. Departementet vurderer ordningen med kvotebonus ved avsetning til levendelagring som et viktig bidrag og stimulan i en oppstartfase. Det tas sikte på at ordningen med kvotebonus og kvoteavsetning til levendelagring videreføres ut 2017. For å stimulere til økt levendelagring om sommeren/høsten, og dermed en større utjevning av vintersesongen, vil det for kommende år bli vurdert å gi størst prosentvis kvotebonus i perioden etter at det mest intensive torskefisket er over i april.

Det synes å være økende interesse for levendelagring, både hos fiskere og fiskekjøpere.

Dette kan skyldes både kvotebonus og den potensielle merverdien på fisk som levendelagres og selges utenfor vintersesongen.

Iverksatte tiltak:

- **Økning fra 20 til 50 prosent kvotebonus i 2013, ordningen videreført i 2014**
- **Økning i kvoteavsetning til levendelagring, fra 1000 tonn i 2013 til 4000 tonn i 2014**
- **Krav til 1 uke levendelagring i merd for å utløse kvotebonus**

Nye tiltak:

- **3 års perspektiv for kvotebonus og kvoteavsetning**
- **Vurdere om det for kommende år skal gis størst kvotebonus ved levering til levendelagring etter at det mest intensive torskefisket er over i april**

FERSK TORSK: På markedet i Madrid ligger fersk torsk fra Norge (Foto: NFD)

5. INFRASTRUKTUR OG MOTTAKSANLEGG – STATUS OG FREMTIDIG STRUKTUR

I dag er det 12 mottaksanlegg tilgjengelig for levendelagring av torsk, fra Gildeskål i Nordland til Båtsfjord i Finnmark. Dagens anlegg er av ulik kvalitet, noe som gjør det vanskelig å vurdere nøyaktig kapasitet. Nofima estimerer at det største anlegget har en mottakskapasitet på ca. 150 tonn i døgnet. Videre er mottakene til dels små og dårlig utstyrt, og mye er kjøpt brukt fra tidligere lakseoppdrett. De fleste anleggene er eid av fiskekjøpere, men også av fiskere. Som nevnt innledningsvis er to anlegg (Myre og Nordvågen) organisert som partsuavhengige lager på samme måte som ”frysehotellene” som ble etablert på 1990-tallet. Flåten kan her levere levende fisk for restituering og klargjøring til transport, til lager eller for salg. Ifølge Nofima er det innenfor denne kategorien man ser for seg størst vekst i volum, og det er også her Norges Råfisklag ønsker å starte utprøvingen av elektronisk auksjon av levende torsk.

For å videreutvikle konseptet med levendelagring er det viktig å få etablert flere mottaksanlegg med større kapasitet enn det som eksisterer i dag. Nofima har beregnet at dersom målet er opp mot 25 000 tonn levendelagret torsk årlig om 5-10 år, er det behov for utbygging av kapasiteten. Merdanlegg bør lokaliseres etter torskens vandringsmønster og man ser derfor for seg at de fleste anleggene vil være lokalisert i Finnmarksregionen.

Utenom torskesesongen bør det vurderes om anleggene kan ha alternativ bruk, som levendelagring av andre arter.

I tillegg til privat finansiering kan utbygging av mottaksanlegg under visse forutsetninger finansieres ved hjelp av lån og/eller tilskudd gjennom eksisterende virkemiddelapparat.

Tekstboks 5.1 nedenfor omtaler ordninger i Innovasjon Norge som kan være aktuelle. Ordningene er ikke særskilt tilpasset næringsvirksomhet basert på levendelagring av fisk, og det er Innovasjon Norge som på selvstendig grunnlag tar beslutning om hvilke prosjekter som støttes gjennom ordningene. Næringsaktører må selv ta kontakt med Innovasjon Norge.

5.1 Relevante virkemidler i Innovasjon Norge

Gjennom Innovasjon Norges ulike ordninger ble det gitt tilsagn om risikolån og tilskudd på til sammen 327 mill. kroner til marin sektor i 2013. I tillegg til dette beløpet ble det gitt 1 004 mill. kroner i lavrisikolån til fiskeflåten.

Lavrisikolån

Lavrisikolån er et tilbud til bedrifter med behov for finansiering av sitt langsiktige kapitalbehov, og kan benyttes til finansiering av anleggsmidler, som bygninger, maskiner, driftstilbehør, fiskefartøy, fiskeredskap mv. Lånene gis på konkurranseedyktige markedsmessige rentebetingelser. Det kreves god pantesikkerhet for lavrisikolån i Innovasjon Norge. Lavrisikolån kan gis over hele landet og til bedrifter i alle størrelser i alle bransjer.

Landsdekkende innovasjonslån og distriktsrettede risikolån

Risikolån eller innovasjonslån er en type lån som kan brukes til toppfinansiering av et investeringsprosjekt, det vil si den delen av investeringen som er mest risikoutsatt på grunn av dårlig pantesikkerhet.

Risikolån/innovasjonslån kan benyttes til delfinansiering av investeringsprosjekter som handler om nyetablering, nyskaping, omstilling, internasjonalisering og utvikling, som det er vanskelig å finne tilstrekkelig risikovillje for å kunne gjennomføre i det private kredittmarkedet. Innovasjon Norges deltakelse forutsetter at lånet skal ha en utløsende effekt for at prosjektet skal kunne gjennomføres. Rentene for risikolån/innovasjonslån ligger noe høyere enn for lån i det private kredittmarkedet og skal normalt ha noe kortere løpetid. Disse lånene kan gis over hele landet og til bedrifter i alle størrelser i alle bransjer.

Tilskudd for regional utvikling

Tilskuddene kan gis til bedriftsutviklingsprosjekter og i noen grad til delfinansiering av fysiske investeringer, og som etablerertilskudd til personer som skal utvikle og etablere egen bedrift. Tilskuddene gis med distriktsrettede foringer, og skal bidra til nyskaping og omstilling. Gode innovative prosjekter med internasjonale vekstmuligheter er spesielt høyt prioritert. Innovasjon Norge forvalter ordningene på oppdrag fra fylkeskommunene.

Miljøteknologiordningen

Miljøteknologiordningen skal være en støtteordning for pilot og demonstrasjonsanlegg innenfor utvikling av ny miljøteknologi. Målgruppen for ordningen er små, mellomstore og store bedrifter. Ordningen er landsdekkende, og det kan gis støtte til planlegging og utvikling av pilot- og demonstrasjonsanlegg, investeringer i utviklings- og pilotfasen og igangkjøring og testing etter driftsstart.

Tjenesten for industrielle og offentlige forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU)

Skal stimulere til innovativt utviklingssamarbeid. Det betyr et nært utviklingssamarbeid om krevende forsknings- og utviklingsprosjekter mellom to eller flere parter og innebærer en kontraktfestet og målrettet samarbeidsavtale mellom dem.

IFU/OFU kontrakten inngås mellom en krevende kundebedrift i privat sektor eller en offentlig virksomhet og en eller flere leverandørbedrifter. Innovasjon Norge bidrar med kompetanse i internasjonal forretningsutvikling og finansielt med tilskudd for å avlaste risiko og legge til rette for iverksetting av slike krevende utviklingsprosjekter.

Program for klyngeutvikling

I 2014 etablerer Innovasjon Norge, SIVA og Forskningsrådet et nytt felles program for klyngeutvikling. Programmet viderefører tilbudet gjennom de to foregående programmene Arena og Norwegian Centres of Expertise (NCE) og etablerer i tillegg et tredje nivå gjennom tilbudet Global Centres of Expertise (GCE). Dette er et tilbud til organiserte grupperinger av bedrifter, kunnskapsinstitusjoner og andre utviklingsaktører som representerer klynger med forutsetninger for vekst. Programmet tilbyr støtte til målrettede og tidsavgrensede utviklingsprosjekter i klyngene.

6. FORTSATT BEHOV FOR MER OG BEDRE KUNNSKAP

Dersom levendelagring skal bli et lønnsomt konsept som strekker sesongen ut over året, må forskningsinstitusjoner i samarbeid med næringen utvikle et industrielt fôr som torsken spiser.

Logistikkutfordringer og effektivitet i merdperioden og ved slaktning kan være kritiske suksessfaktorer for å oppnå god lønnsomhet. Det nystartede prosjektet "CATCH" (se tekstboks 6.1) vil blant annet belyse problemstillinger rundt logistikk og effektivitet fra merdperioden til slaktning og salg i ulike markeder.

6.1 CATCH – Stort helhetlig prosjekt innen levendelagring av torsk

Gjennom Bionær-Programmet har Forskningsrådet bevilget 29 mill kroner til et 4-årig prosjekt ved Nofima. Åtte næringsaktører og representanter fra fem universiteter skal gjennom forskningsprosjektet CATCH bidra til bedre tilgjengelighet, kvalitet og lønnsomhet for torsk som levendelagres. Prosjektet tar for seg hele verdikjeden fra villfanget torsk tas opp av havet og til den ligger i handlekurven hos forbrukeren.

Næringsaktører i CATCH er Kransvik AS, Myre Havbruk AS, Nic Haug AS, Halvors Tradisjonsfisk AS, Nergård AS, Tommen Gram, Multivac og Coop Norge.

Snurrevad er det redskapet som brukes mest til levendelagring i dag. De siste årene har det blitt utviklet teknolog knyttet til fangstbegrensning i snurrevadfiske. Dette kan vise seg å være svært nyttig med tanke på skånsom fangsthåndtering og kvalitet.

Havforskningsinstituttet gjennomfører nå et prosjekt der det blir testet ut fangstkontroll i snurrevad ved hjelp av ulike utslippsløsninger i snurrevadnota. Prosjektet er finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond. Andre redskap kan være aktuelle for andre fartøygrupper, men i dag har vi bare begrenset kunnskap om dette.

Nofima sine vurderinger av forskningsbehov:

Nofima har vurdert spørsmålet om kunnskapsbehov innenfor denne delen av næringen. De betrakter de nye anleggene som er eid av "nøytral part" (selskaper som har spesialisert seg på levendelagring) som godt egnet som arena for FoU knyttet til metoder for ressurovervåking, samt metoder og kriterier for sortering for velferd. Torskens vandringsmønster må være førende for plassering av mottaksanleggene.

Viktige FoU-tema kan være:

- **Ressurovervåking** – utvikling av teknologi for måling og veiing: Det er ønskelig at fisken veies og telles mens den leveres levende og i vann. Utstyr som har vært testet så langt har gitt for store variasjoner til at det kan godkjennes ved kjøp og salg, men nært presisjonskravet for ressursavregning ($\pm 3\%$). Det er ønskelig at nytt utstyr utvikles eller at teknologi fra havbruksnæringen tilpasses.

- **Mottak og velferd:** Det er viktig at det utvikles objektive mål (kriterier), gode rutiner (standard) og metoder (teknologi) for å finne og fjerne syk, skadet eller død fisk så raskt som mulig.
- **Pumping og sortering:** Det bør etableres objektive retningslinjer for hvor lenge torsken må ha vært i mottaksmerd før den kan pumpes og sorteres. Det må tas særlig hensyn til at denne fisken har svekket svømmeblære og helst ikke bør utsettes for undertrykk (vakuumpumping) før svømmeblæren er helet.
- **Fôr og fôring:** Det bør settes i gang prosjekter hvor torsk som skal levendelagres blir tilbydd fôr umiddelbart etter restitusjon eller maksimum en uke etter fangst.
- **Slakting:** De nye metodene for slakting som er utvikling for lakseoppdrett er mer effektive, bedrer fiskens velferd og gir bedre utblødning og kvalitet enn tidligere. Det er grunn til å anta at dersom metodene tilpasses fiskerinæringen vil de bli den foretrukne metoden for slakting, også av villfisk.
- **Kvalitet og pre-rigor prosess:** Slakteprosessen av levendelagret torsk gir spesielle muligheter siden såkalte pre-rigor produserte produkter (før dødsstivhet) bare kan produseres umiddelbart etter slakting. Det er viktig at dette lokale og komparative fortrinnet blir utviklet. Forskning for å bestemme prosessbetingelser og vilkår for foredling er viktig for å lykkes med levendelagret produksjon.
- **Produkt og markedsmulighet:** Produksjon basert på levendelagret fisk kan gi økt innpass i eksisterende markeder og også tilgang til nye. Det bør undersøkes hvordan produktet kan formidles til marked og forbrukere slik at de gitte fortrinn gir økt etterspørsel og lønnsomhet i produksjonen.
- **Restråstoff og økt ressursutnyttelse:** Levendelagring og prosessering av villfisk gir tilgang til restråstoff av høy kvalitet. Sammenlignet med dagens situasjon i fiskeriene gir dette nye muligheter for bruk og prosessering av restråstoff. Forskningstema her vil være knyttet til sesongvariasjoner med hensyn til kvalitet og mulighet for nye produkter og prosesser.

I forbindelse med de årlige budsjettprosessene vil NFD gjøre en nærmere vurdering av ovennevnte FoU-tema i dialog med berørte forskningsinstitusjoner.

Iverksatte tiltak:

Nærings- og fiskeridepartementet bidrar med bevilgninger gjennom:

- **Forskningsrådets program Bionær og det 4-årige prosjektet "CATCH" – helhetlig prosjekt innen levendelagring**
- **Etablering og drift av Nasjonalt kompetansesenter for fangstbasert akvakultur ved Nofima siden 2010. Senteret videreføres inntil videre.**

Kompetanseheving i næringen:

Flåteleddet har vært opptatt av å gjennomføre fiske for levendelagring, mens industrien har fokusert på selve produksjonen. Dette har medført at ingen av partene har hatt særlig interesse av å fokusere på utfordringer knyttet til det å ta imot fisken i merdanleggene, sortere, røkte, og holde mottaksmerkene i orden. I forskrift om

utøvelse av fiske i sjøen stilles det krav til kompetanse hos mannskapet om bord i båter som er godkjent for å føre fisken levende. Mannskapet har behov for god kunnskap om hva som skjer i fisken i fangstsituasjonen. Røkting og hold av fisk i merd krever kunnskap om oppdrett. Som en del av tiltakene i strategien for å bidra til økt kunnskap vil departementet tildele 2 mill. kroner til kompetanseheving om levendelagring av torsk, jf. regjeringens forslag i Prop. 93 S (2013-2014). Målsettingen med midlene er å tilrettelegge for etablering av nettverk mellom aktører i fiskerinæringen og i havbruksnæringen for å utnytte den kompetansen som allerede eksisterer. Det er opparbeidet viktig kompetanse knyttet til torskeoppdrett som må kunne nyttiggjøres i det videre arbeidet med levendelagring av torsk. Videre legges det opp til at kompetansetiltaket legger vekt på en helhetlig verdikjedetilnærming; fra fangsteknikk til lagring, røkting, slaktning og markedsorientering. Tiltaket administreres av Innovasjon Norge.

Nye tiltak:

- **Nærings- og fiskeridepartementet tildeler 2 millioner kroner til kompetansehevings tiltak. Disse midlene vil Innovasjon Norge tildele næringsaktører etter nærmere fastsatte kriterier.**

TIL LONDON: Fersk skrei til høy pris i fiskedisken på Harrods, London (Foto: NFD)

7. GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING

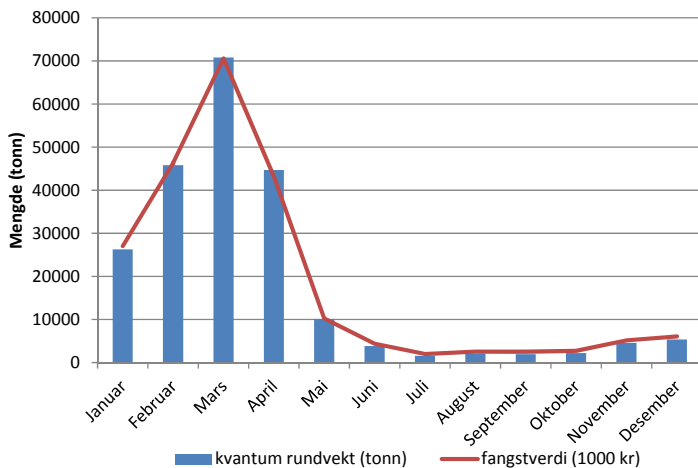
Tiltak som innebærer endringer i regelverket, vil bli sendt på høring på vanlig måte. Regelverksendringer kan tidligst være gjennomført ved begynnelsen av 2015.

For å følge opp strategien og tiltakene som omfattes av den, vil departementet etablere en referansegruppe bestående av relevante personer fra Nofima, Innovasjon Norge, Havforskningsinstituttet, Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening, Norges Fiskarlag, Mattilsynet, Fiskeridirektoratet, Forskningsrådet og Norges sjømatråd. Det legges opp til at referansegruppen møtes for første gang høsten 2014 for å diskutere utviklingen i arbeidet. Referansegruppen ledes av Fiskeridirektoratet. Nærings- og fiskeridepartementet vil være observatør i referansegruppen.

8. VEDLEGG: FIGURER OG TABELLER

Figur 1. Landinger av torsk fra kystflåten, tonn (rundvekt) og verdi (1000 kr), 2013.

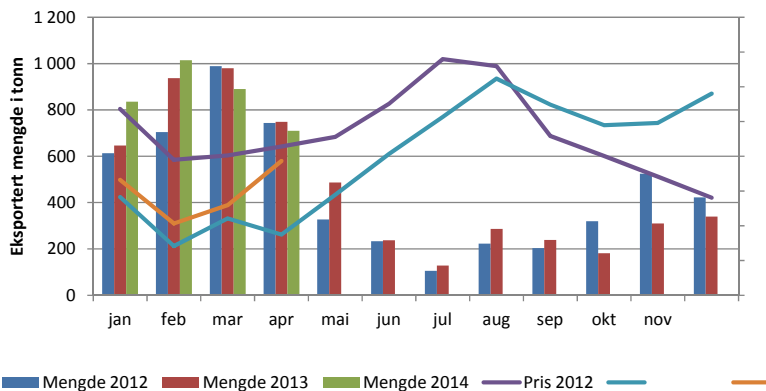
Kilde: Fiskeridirektoratet

Tabell 1. Landinger av torsk fra havfiskeflåten i tonn (rundvekt). Kilde: Fiskeridirektoratet

	2009	2010	2011	2012	2013	Gj. snitt andel
Januar	7.493	13.974	23.603	29.540	26.072	12,6 %
Februar	7.619	13.258	16.140	16.532	20.263	9,2 %
Mars	4.624	7.931	9.479	12.335	12.698	5,9 %
April	6.216	9.602	10.024	11.361	19.966	7,2 %
Mai	4.842	7.310	7.043	6.347	12.691	4,8 %
Juni	11.874	8.695	11.161	7.739	15.410	6,9 %
Juli	7.740	8.994	8.471	14.151	12.691	6,5 %
August	8.353	7.430	8.720	7.444	13.848	5,7 %
September	4.571	6.201	9.795	7.112	13.088	5,1 %
Oktober	5.817	9.492	13.223	17.607	24.076	8,8 %
November	18.043	13.742	19.783	21.466	34.382	13,5 %
Desember	20.397	13.061	19.031	18.024	39.620	13,8 %
Totalt	107.589	119.690	156.473	169.658	244.805	

Figur 2. Norsk eksport av fersk/kjølt filet av torsk, jan 2012- april 2014. Kilde: Norges sjømatråd

Figur 3. Norsk eksport av fersk/kjølt hel torsk, jan 2011- april 2014. Kilde: Norges sjømatråd

